

سم شناسی درمانگاهی دامپزشکی

تدوین و گردآوری

دکتر محمدرضا اصلانی

استاد دانشگاه فردوسی مشهد

سرشناسه:	اصلانی، محمد رضا، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور:	سم شناسی درمانگاهی دامپزشکی / تدوین و گردآوری: محمد رضا اصلانی.
مشخصات نشر:	مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری:	۲۰۴ ص.
فروست:	(دانشگاه فردوسی مشهد؛ شماره ۵۲۸).
شابک:	۲۸۰۰۰ ریال (ISBN: 978-964-386-196-4).
وضعیت فهرست نویسی:	فیا.
موضوع:	دامها -- مسمومیت.
شناسه افزوده:	دانشگاه فردوسی مشهد.
رده بندی کنگره:	۱۳۸۷ س ۸ ۶ الف / ۵ / SF ۷۵۷
رده بندی دیویی:	۶۳۶ / ۰۸۹۵۹
شماره کتابخانه ملی:	۱۵۸۹۱۵۷

انتشارات، شماره ۵۲۸

سم شناسی درمانگاهی دامپزشکی

تدوین و گردآوری

دکتر محمد رضا اصلانی

ویراستار علمی

دکتر کامران شریفی

وزیری، ۲۰۴ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه، چاپ اول، زمستان ۱۳۸۷

امور فنی و چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد

بها: ۲۸۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۵	پیش گفتار
۷	فصل اول: کلیات سم شناسی دامپزشکی
۸	۱- تعاریف و جنبه های سم شناسی.....
۱۱	۲- توکسیکو کینتیک.....
۱۱	۲-۱- جذب مواد سمی.....
۱۳	۲-۲- توزیع بافتی سموم.....
۱۴	۲-۳- متابولیسم مواد سمی.....
۱۶	۲-۴- دفع مواد سمی.....
۱۷	۳- سازوکار عمل سموم.....
۱۹	۴- عوامل خطر ساز.....
۲۳	۵- تشخیص مسمومیت.....
۲۴	۵-۱- تاریخچه و بررسی محیط زندگی دام.....
۲۵	۵-۲- نشانه های درمانگاهی.....
۲۷	۵-۳- یافته های آزمایشگاهی.....
۲۹	۵-۴- یافته های آسیب شناسی.....
۳۲	۶- درمان مسمومیت ها.....
۳۲	۶-۱- اقدامات عمومی.....
۳۵	۶-۲- درمان اختصاصی.....
۴۰	۶-۳- درمان علامتی.....

فصل دوم: مسمومیت با مواد آلی-گیاهان سمی

۴۳

۴۴	مسمومیت با نیترات - نیتريت.....
۵۵	مسمومیت با اگزالات‌ها.....
۶۳	مسمومیت با گلیکوزیدهای سیانوژنیک - سیانید.....
۷۱	مسمومیت با گلیکوزیدهای قلبی.....
۷۹	مسمومیت با آلکالوئیدهای پیرولیزیدین.....
۸۷	حساسیت به نور.....
۹۹	مسمومیت با آفت کش‌ها.....
۹۹	ترکیبات ارگانوفسفره و کاربامات‌ها.....
۱۰۵	ترکیبات ارگانوکلره.....
۱۰۸	پایرترین‌ها و پایرتروتیدها.....
۱۱۴	مسمومیت با اورم.....
۱۲۰	مسمومیت با اتیلن گلیکول.....
۱۲۴	مسمومیت با فراورده‌های نفتی.....
۱۳۱	مسمومیت با گوسیپول.....
۱۳۸	مسمومیت با سرخس عقابی.....
۱۴۷	مسمومیت با آفلاتوکسین‌ها.....

فصل سوم: مسمومیت با مواد معدنی

۱۵۵

۱۵۶	مسمومیت با سرب.....
۱۶۹	مسمومیت با مس.....
۱۷۸	مسمومیت با آرسنیک - آرسنیکوزیس.....
۱۸۶	مسمومیت با فلوئور.....

پیش‌گفتار

هرچند سم و سم‌شناسی همیشه همراه بشر بوده است ولی در سال‌های اخیر بر اهمیت آن بسیار افزوده شده است و آموزش و پژوهش جنبه‌های مختلف آن گسترش چشمگیری پیدا کرده است. هم‌اکنون ده‌ها مجله علمی در موضوعات متنوع سم‌شناسی دست‌اندرکار ارائه مطالب جدید و به روز کردن این علم در جهت کمک به تعدیل مشکلات ناشی از سموم در انسان، حیوانات و محیط زیست می‌باشند. با این حال، در این راستا تعداد محدودی کتاب لاتین سم‌شناسی دامپزشکی انتشار یافته است که آنها هم عمدتاً محدود به کتابخانه‌های دانشکده‌های دامپزشکی می‌باشند. البته در کتاب‌های درمانگاهی نیز به صورت پراکنده موضوع مسمومیت در دام‌ها مورد توجه قرار می‌گیرد. در طی سال‌های متمادی در دانشکده‌های دامپزشکی نیز آموزش سم‌شناسی در قالب دو واحد درسی سم‌شناسی (انتخابی!!) و یک واحد مسمومیت‌های دام و معمولاً بر اساس جزوه‌های درسی بنا به صلاحدید و تجربیات مدرس صورت گرفته است. با گسترش دانشکده‌های دامپزشکی و شکل‌گیری سلیقه‌های مختلف، در تدریس مسمومیت‌ها ناهمگونی آموزش نیز پدید آمده است. کتاب حاضر، سم‌شناسی درمانگاهی دامپزشکی، بر اساس تجربیات پژوهشی، آموزشی و درمانگاهی مولف در دانشکده‌های دانشگاه‌های تهران، شیراز و فردوسی مشهد به نگارش در آمده است. به باور نگارنده مباحث مطرح شده در این مجموعه به طور کامل می‌تواند درس یک واحدی مسمومیت‌های دام و نیز قسمت نظری سم‌شناسی دامپزشکی را پوشش بدهد. همچنین این مجموعه می‌تواند راهنمایی برای اقدامات تشخیصی و درمان مسمومیت‌ها در سطح فیلد دامپزشکی باشد.

دکتر محمدرضا اصلانی

استاد گروه علوم درمانگاهی دانشکده دامپزشکی

دانشگاه فردوسی مشهد

آذر ۱۳۸۷